

Günlük Türünün Türkçe Öğretiminde Kullanım Olanakları Üzerine Bir Değerlendirme: Zlata'nın Günlüğü Örneği

Hakan İSKENDER*

Öz

Günlük, çocuk edebiyatında kendisine fazla yer bulmamış ve Türkçe öğretim sürecinde yeterince yararlanılmamış bir türdür. Bununla birlikte günlüklerden çeşitli etkinlikler aracılığıyla başta yazma öğrenme alanı olmak üzere farklı dil ve düşünme becerilerinin geliştirilmesinde faydalanılabilir. Günlükler, soyut düşünme becerisinin giderek geliştiği ortaokul yıllarında öğrencilerin daha analitik ve eleştirel düşünceler geliştirmesine yardımcı olabilir. Temel olarak günlük türünün Türkçe öğretimindeki kullanım olanaklarını ele alan bu çalışmanın ilk bölümünde günlük türünün kavramsal mahiyeti ile kurmaca olan ve kurmaca olmayan günlüklerin çocuk edebiyatı içindeki konumundan bahsedilmiştir. Daha sonra Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda günlük türünün yerine değinilmiştir. Günlüklerin Türkçe öğretiminde daha yaygın şekilde kullanılmasının sağlayacağı faydalar ve çocuk okura uygun günlüklerde bulunması gereken niteliklerden söz edilmiştir. Ardından çocuk edebiyatından bir günlük örneği olarak *Zlata'nın Günlüğü* adlı eser üzerine kısa bir inceleme gerçekleştirilmiştir. Eserin, Türkçe öğretiminde kullanımı üzerine bir değerlendirme yapılmıştır. Son olarak ise günlük türünden Türkçe öğretiminde farklı dil ve düşünme becerilerinin geliştirilmesi amacıyla nasıl faydalanılabileceğine dair çeşitli etkinlik önerileri getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Günlük, Türkçe öğretimi, çocuk edebiyatı, Zlata'nın Günlüğü.

---

* Doktora öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi ABD, hiskender82@gmail.com

An Evaluation of the Usage Possibilities of the Diary Genre in Teaching Turkish Language: The Case of Zlata's Diary

Abstract

Diary is a genre that has not been able to find much space in children's literature and have been underutilized in the process of Turkish language teaching. However, diaries can be used to develop different language and thinking skills, particularly writing skills, through several activities. Diaries can help students to develop a more analytical and critical thinking during secondary school years when abstract thinking skills are gradually shaped. The study first deals with the conceptual nature of the diary genre and the position of fictional and non-fictional diaries in children's literature and discusses the position of diary in Turkish Language Curriculum. It also focuses on possible benefits provided by the use of diary in Turkish language teaching and the characteristics that need to be included in diaries and are suitable for child readers. It later carries out a brief review on the work *Zlata's Diary* that is a diary example of children's literature. It also evaluates the usage possibilities of this work in Turkish language teaching. The study finally offers a variety of activities regarding how to utilize the diary genre in Turkish language teaching in order to develop different language and thinking skills.

Keywords: Diary, Turkish language teaching, children's literature, Zlata's Diary.

Giriş

Günlükler; birinci kişi anlatımına dayalı, kişisel tecrübelerin yansıdığı ve öznel yargıların yoğun yer tuttuğu belirli bir zaman çizgisi üzerinde ilerleyen yazılardan oluşur. Karataş (2011)'a göre günlükler bir bakıma hatıranın günü gününe, sıcağı sıcağına yazılmış ve tarih konmuş şeklidir. Günlükler, sıklıkla hiç kimseye ifade edilmemiş duygu ve düşünceleri içeren metinlerden oluştuğundan başka insanların merak duygusunu üzerine çeker. Bu tür kişiye özel metinlerden bir insanın karakterini veya anlattığı olayların o kişinin bakış açısına göre nasıl şekillendiğini anlama ihtimali diğer insanların ilgisini çekmektedir. Bu bakımdan günlüklerin gizli ve kişiye özel yapısının okur üzerinde okuma motivasyonu bakımından psikolojik bir etki oluşturduğu düşünülebilir.

Günlüklerin okuma motivasyonuna yönelik bu tür bir etkisinin yanında yazarları için de farklı psikolojik etkileri mevcuttur. Kişisel mektuplar, notlar, e-postalar ve anılar gibi bireysel yazı biçimlerinden olan günlükler (Phenix, 2002: 37) Anne Frank veya Zlata Filipovic örneklerinde olduğu gibi çocuklar için hayatın acımasızlığından bir tür kaçış yolu olarak görülmüştür. İncelendiği zaman günlüklerinin çetin hayat şartları altında bu iki çocuğun gerçek anlamda dostu ve sırdaşı olduğu görülebilir. Anne Frank'ın günlüğüne Kitty, Zlata Filipovic'in ise Mimmy adını vermesi aslında çocukların günlükleri, hayatlarının zor dönemlerinde kendilerine dost olarak görmelerine bir işarettir.

Günlük türündeki metinlerin sınıflandırılmasında farklı yaklaşımlar bulunsa da bu çalışmada günlükler, kurmaca günlükler ve kurmaca olmayan günlükler şeklinde ikiye ayrılmıştır. Kurmaca günlükler, gerçekten yaşanmamış veya yaşanmış olsa bile yazar tarafından daha sonra edebî bir kaygıyla günlük şekline dönüştürülen olayları içeren metinlerdir. Bu günlükler, yazarın veya başka bir kahramanın bakış açısından okura sunuluyor olabilir. En bilinen örneklerinden birisi olan gençlik edebiyatı klasiklerinden *Bir Genç Kızın Uyuşturucu Günlüğü* (*Go Ask Alice*) yayımlandığında kimliğini gizleyen bir genç kızın ağzından kurmaca olmayan bir günlük şeklinde yazılmış görünüyordu. Oysaki bu günlük, bir terapist olan Beatrice Sparks (1917-2012) tarafından kaleme alınmış kurmaca bir eserdir. Kurmaca günlüklerin çocuk ve gençlik edebiyatı alanında en önemli örnekleri olarak Sue Townsend'in *Bir Yenyetmenin Gizli Günlüğü* (*The Secret Diary of Adrian Mole, Ages 13 ¾*), Louise Rennison'ın *Okumayın Günlüğümü* (*Angus, Thongs and Full-Frontal Snogging*), Jeff Kinney'in *Saftirik Greg'in Günlüğü* (*Diary of a Wimpy Kid*), Rachel Renee Russell'ın *Bir Şapşalın Günlüğü* (*Dork Diaries*), Sita Brahmachari'nin *Enginar Kalpler* (*Artichoke Hearts*), Meg Cabot'nun *Prinses Günlükleri* (*Princess Diaries*) kitapları sayılabilir. Bir klasik olarak en bilinen örneklerden birisi ise Edmondo De Amicis'in *Çocuk Kalbi* kitabıdır. Türk çocuk ve gençlik edebiyatında ise

Arslan Sayman'ın *Ufaklığın Eğlenceli Günlükleri*, Koray Avcı Çakman'ın *Geveze Prenses'in Günlüğü*, Arzu Çalhoğlu Eren'in *Börülce'nin Günlüğü*, Erdoğan Kahyaoğlu'nun *Bıdır'ın Günlüğü*, Hamdullah Köseoğlu'nun *Barış'ın Günlüğü* kitapları kurmaca günlükler arasında değerlendirilebilir.

Son yıllarda çocuk edebiyatı sahasında kurmaca günlüklerin mizahi tonu giderek artan bir biçimde görüldüğü yeni bir akım başlamıştır. Bu akımın öncüsü ise 2007 yılında Jeff Kinney'in kaleme almaya başladığı *Saftirik Greg'in Günlüğü* serisidir. Günlüğe eşlik eden çizimler, kitabın çizgili bir defter görünümünde olması ve kitapta el yazısı kullanılması belirgin özellikler olarak dikkat çeker. Şimdiye on bir farklı kitabın yayımlandığı seri, bütün dünyada ilgi çekmiş ve 100 milyondan fazla kopya satmıştır. Kinney'in başarısı kendisine benzer bir yolda ilerleyen pek çok yazarın ortaya çıkışını sağlamıştır. Özellikle Rachel Renee Russell'ın *Bir Şapşalın Günlüğü (Dork Diaries)* serisi bu akımın en önemli takipçilerinden birisi kabul edilmektedir (Rickard, 2014). Bu tür kitaplar günümüzde çok katmanlı (multimodal) yapısıyla giderek çocuk edebiyatı sahasında yaygınlaşmakta ve çocuk okurun ilgisini çekmektedir.

Kurmaca olmayan günlüklere örnek olarak ise Batı'da öğretim süreçlerinde de yaygın olarak değerlendirilen Anne Frank'ın *Bir Genç Kızın Günlüğü (Diary of a Young Girl)* ve Zlata Filipovic'in *Zlata'nın Günlüğü* gösterilebilir. Kurmaca olmayan günlükler, yazarı tarafından deneyimlenen ve yaşandığı süreçte kayda geçirilmiş yazılardan oluşur. Kurmaca olmayan günlükler, yazıldığı dönem için önemli tarihsel veriler içerir. Örneğin İngiliz parlamento üyesi ve donanma amirali Samuel Pepys (1633-1703), 1660 yılından 1669 yılına kadar uzanan sürede tuttuğu meşhur günlüğünde o dönemin Londra'sının hem büyüleyici yönlerini hem de kusurlarını dürüstçe kaleme almıştır (Kuiper, 2012: 206). Bu tür günlüklerden Batı'da tarihsel olayların öğretiminde önemli ölçüde faydalanılmaktadır. Bununla beraber Türk edebiyatında günlük türü ancak Tanzimat Dönemi'yle beraber gelişmeye başladığı için daha eski dönemler için tarihsel bir doküman olarak günlüklerden öğretim sürecinde faydalanmak çok fazla mümkün görünmemektedir.

Türkçe Öğretiminde Günlük Türünün Yeri

Türkçe öğretimi açısından bakıldığında “günlük, yazma becerisinin gelişmesinde ve yazma alışkanlığının kazanılmasında çok önemli bir türdür.” (Baş, 2015: 139). 2006 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (TDÖP) yazma öğrenme alanında günlük tutma, amaç ve kazanımlardan birisi olarak gösterilmektedir. Öğretmenlerin öğrencileri günlük tutmaları konusunda özendirilmesi beklenmektedir. Yine Program'da “Öğrenciler her gün günlük tutabilecekleri gibi yalnızca etkilendikleri olaylar hakkındaki duygu ve düşüncelerini de yazabilirler.” denilmektedir (2006: 35). Baş (2015: 143)'a göre, ikinci kademe öğrenci birinci

kademede başladığı günlük tutmaya devam etmeli ancak tecrübe ve gözlemlerini sorgulayarak yazıya aktarmalıdır. Görüldüğü üzere ortaokul yıllarından itibaren öğrencilerin tuttukları günlükler sadece yaşananların bir kaydı olmamalı, yaşananların üzerine daha eleştirel, analitik ve ayrıntılı fikirlerin geliştirildiği yazılar içermelidir. Diğer bir ifadeyle günlükler sadece günlük olayları kaydetmenin ötesinde öğrencilerin eylemlerinin sonuçları hakkında derin bir şekilde düşünmelerine yardım etmelidir (Hoffner, 2010:28). Bu tür bir beklenti oluşmasının en temel gerekçesi ise öğrencilerin ortaokul çağlarından itibaren soyut düşünme becerisini edinmeye başlamalarıdır. TDÖP’de yazma öğrenme alanıyla ilişkilendirilen günlük tutma etkinliklerine ilişkin en ayrıntılı açıklamalardan birisi ise Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan *Türkçe 7 Öğretmen Kılavuz Kitabı*’nda yer almaktadır:

“Öğrencilerinize bir kimsenin günlük gözlemlerini, izlenim ve düşüncelerini, başından geçen olayları günü gününe yazarak ve tarih atarak oluşturduğu yazılara günlük (günce) denildiğini belirtiniz. Öğrencilerinizden, günlük gözlemlerini veya başlarından geçen olayları yazmaları için bir defter tutmalarını isteyiniz. Günlük tutmak için elektronik ortamı (Word, Web...) da kullanabileceklerini söyleyiniz. Günlük tutan öğrencilerden günlüklerinde nasıl bir dil kullandıkları hangi konulara yer verdikleri gibi konularda konuşmalarını isteyiniz.” (2015: 52)

Yazma öğrenme alanıyla ilgili yapılan farklı çalışmalar, günlük tutma ile yazma becerisi arasında olumlu bir ilişkinin varlığını işaret etmektedir. İlköğretim ikinci kademe öğrencileri içinde günlük tutmayan öğrenciler tutanlara göre daha fazla yazma tutukluğu yaşamaktadır (Özbay ve Zorbaz, 2012). Yine, günlük tutan öğrenciler tutmayanlara göre yazma becerisinde kendilerine daha çok güvenmekte, yazma becerisine karşı daha tutkulu görünmekte ve yazma becerisini sürekli geliştirmek istemektedirler (Kana, Özbaşı ve Ünlü, 2015). Kalyoncu ve Dağlı (2007), 2. sınıf öğrencilerinin günlük tutarak yazılı ifade becerilerinin geliştiğini, olaylar üzerine daha analitik ve eleştirel düşündüklerini, gözlem ve dinleme becerilerinin arttığını, karşılaştırmalar yapabildiklerini, noktalama işaretlerini daha doğru kullandıklarını, sezgisel ve kendiliğinden betimlemeler yapmaya başladıklarını belirlemiştir. Günlüklerin öğretim süreçlerine olan olumlu etkisine en çarpıcı örneklerden birisi ise 2003 yılında 4. sınıf öğrencilerinin yazdığı sınıf günlüklerinden derlenerek oluşturulan *Sınıf Günlükleri* kitabıdır. Kitabın ortaya çıkış serüveni, sınıf öğretmeni Nermin Şenol Kalyoncu’nun desteği ve teşvikiyle öğrencilerinin günlük tutmasıyla başlamıştır. Öğretmenin öğrencilere günlük yazdırmaya başlamasının temel motivasyon kaynağı ise öğrencilerin derslere karşı ilgisiz ve isteksiz tavırlarıdır (URL-1).

TDÖP’de günlük türüyle ilgili olarak sadece yazma alanına ilişkin kazanımlar mevcutsa da günlükler farklı dil ve düşünme becerilerinin öğretiminde de işlevsel olarak kullanılabilirler. Öğrencileri nitelikli ve gelişim dönemlerinin gerçekliklerine uygun günlüklerle buluşturmanın ve bunlarla ilgili çeşitli etkinlikler yapmanın farklı dil ve düşünme becerileri üzerine olumlu

etkisi olacağı varsayılabilir. Bununla birlikte TDÖP’de günlük türü 6, 7 ve 8. sınıfta yer verilmesi gereken edebî türler arasında yer almamaktadır. Bu durumda ders kitapları da günlük türüyle ilgili metin örneklerine yer vermemektedir. Öğrencilerin nitelikli günlük örnekleriyle tanışmadığı ve günlük türüyle ilgili deneyimlerinin zenginleştirilmediği öğretim süreçleri, Türkçe dersi açısından öğrencilerin günlük tutma kazanımı edinmesinde ve günlük tutmanın değerini kavramasında belirli ölçüde yetersizlikler içerecektir. Bu konuda öğretmenler ve ailelere çocuklara yönelik çeşitli günlüklerle buluşturmak görevi düşmektedir. Bu günlüklerin de çocuk edebiyatının temel ilkelerini (çocuk bakışını yansıtan, çocuk gerçekliğine hitap eden, çocuğun yaş ve ilgisine göre olan) göz önünde tutan kitaplar olması gerekmektedir. Arıcı (2016: 165)’ya göre çocukla buluşturulacak olan günlükler aşağıdaki niteliklere sahip olmalıdır:

- Günlükler çocuğun seviyesine göre açık, anlaşılır olmalıdır.
- Konuları çocuğun ilgisini çekebilecek hareketli olaylara dayanmalıdır.
- Günlüklerdeki olaylar, çocuklara güzel örnek teşkil etmeli, istedik davranış kazandırma yönüyle örtüşmelidir.
- İçtenlikle inandırıcı bir dille yazılmış olmalıdır.
- Ağır tasvirlerle ve betimlemelerle derin ruh tahlilleriyle örülmüş ve bilgi aktarımı niteliğindeki günlükler kullanılmamalıdır.

Türkçe Dersinde Kullanılabilecek Bir Günlük Örneği: Zlata’nın Günlüğü

Günlük türünden faydalanarak gerçekleştirilecek olan Türkçe öğretimi etkinliklerinde kullanılacak kaynaklardan birisi Zlata Filipovic tarafından kaleme alınmış günlük olabilir. *Zlata’nın Günlüğü*, Zlata Filipovic tarafından 1991-1993 arasında Bosna Savaşı esnasında yazılmıştır. Saraybosna kuşatma altındayken savaşın vahşetini derinden hisseden küçük bir kızın neler yaşayıp hissettiğini anlatan bu günlük, 20. yüzyılda Anne Frank’ın günlükleriyle beraber savaşı bir çocuğun bakış açısından anlatan en önemli eserlerden olmuştur. Günlüğüne “Sevgili Mimmy” diye hitap eden Zlata, tıpkı Anne Frank’ın yaptığı gibi savaşın mahvettiği çocukluğunda kendisine bir arkadaş ve sırdaş olarak günlüğünü seçmiştir. Bu günlükten öğretim süreçlerinde güncel meseleler hakkında çocuklarda belirli bir duyarlık uyandırmak amacıyla da faydalanılabilir. Bilindiği üzere Suriye’de meydana gelen savaştan ötürü binlerce çocuk ailesiyle beraber Türkiye’ye göç etmek zorunda kalmıştır. Mercan Uzun ve Bütün (2016), çalışmalarında Türkiye’deki Suriyeli çocukların yoksulluk, dil ve kültür farklılığı, dışlanma gibi birçok sorunla çok erken yaşlarda karşılaştığını tespit etmiştir. Yaş grubu itibarıyla 5. ve 6. sınıflar için uygun olduğu düşünülen *Zlata’nın Günlüğü*’nden öğrencilerin bir savaşın kendileriyle aynı yaşlarda bir çocuğun ruhunda yol açtığı yaraları duyumsaması ve savaş

mağduru çocuklara karşı bu anlamda duygusal bir yakınlık hissi oluşturması amacıyla yararlanılabilir.

Türkçe Öğretiminde Günlüklerin Kullanılabileceği Çeşitli Etkinlikler

Günlüklerden yararlanarak farklı dil becerilerinin öğrenimine katkıda bulunmak için aşağıda örnekleri verilen çeşitli etkinlikler gerçekleştirilebilir:

- Çocuk ve gençlik edebiyatından nitelikli kurmaca olmayan çeşitli günlükler okunarak bunlar üzerine çeşitli tartışmalar ve etkinlikler (okuma çemberi gibi) düzenlenebilir (Hoffner, 2012). Kurmaca olmayan günlüklerin biyografik çalışmalar açısından ve tarih kaynakları olarak değerini öğrencilere sezdirecek tartışmalar yürütülebilir. Aşağıda verilen performans değerlendirme ölçeğiyle öğrencilerin günlüklerin değeri ve önemi üzerine yapacakları tartışma puanlandırılabilir.

Tablo 1. Okuma Çemberi Etkinliğine İlişkin Performans Değerlendirme Ölçeği

5	4	3	2	1
Öğrenci bir günlüğü grupla incelemiş ve tartışmaya sürekli katkıda bulunmuştur.	Öğrenci bir günlüğü grupla incelemiş ve tartışmaya sık sık katkıda bulunmuştur.	Öğrenci bir günlüğü grupla incelemiş ve tartışmaya biraz katkıda bulunmuştur.	Öğrenci bir günlüğü grupla incelemiş ve tartışmaya çok az katkıda bulunmuştur.	Öğrenci bir günlüğü grupla beraber incelemiş ancak tartışmaya katılmamıştır

Ölçek, (Hoffner, 2012)'den uyarlanmıştır.

- Öğrencilere bir hafta boyunca günlük tutma görevi verilerek daha sonra bu günlükte yazılanlar sınıfın geri kalanıyla paylaşılabilir (Hoffner, 2012). Öğrenciler özellikle günlük tutma deneyimlerinden bahsedebilirler. Öğrencilere yöneltilen günlük tutmanın kendilerine nasıl hissettirdiği, günlük tutarken zorlanıp zorlanmadıkları, günlük tutmaya bundan sonra devam edip etmeyecekleri gibi sorularla bir tartışma yürütülebilir. Daha sonra tutulan günlükler bir performans değerlendirme ölçeğiyle değerlendirilebilir.

Tablo 2. Günlük Tutma Etkinliğine İlişkin Performans Değerlendirme Ölçeği

5	4	3	2	1
Öğrenci haftanın her günü için eleştirel ve analitik değerlendirmelere yer veren günlük tutmuştur.	Öğrenci haftanın her günü için eleştirel ve analitik değerlendirmeler içermeyen günlük tutmuştur.	Öğrenci 4-6 gün arasında günlük tutmuştur.	Öğrenci 1-3 gün arasında günlük tutmuştur.	Öğrenci günlük tutmamıştır.

Ölçek, (Hoffner, 2012)'den uyarlanmıştır.

Öğrencilerle bu etkinlik zaman zaman tekrarlanabilir. Bununla birlikte günlüklerin özel ve kişisel bir yanı olduğu unutulmamalıdır. Mektup ve günlük gibi kişiye özel sayılabilecek yazıları öğrencilere okutmaya zorlamanın onlar üzerinde olumsuz etkileri olabilir (Hodson ve Jones, 2012: 17). Bu nedenle öğrencinin günlüğünü sadece öğretmenle mi yoksa sınıf arkadaşlarıyla mı paylaşmak istediği öğrenilmeli ve buna göre hareket edilmelidir.

- Okunan günlüklerden hareketle farklı edebî türlerle ilgili yazma etkinlikleri gerçekleştirilebilir. Zlata'ya mektup yazma veya Zlata'nın yaşadıklarından hareketle bir kısa öykü yazma bu tür etkinliklere örnek gösterilebilir.
- Farklı türlerde okunan kitapların kahramanları ağzından kurmaca günlükler oluşturulabilir. Öğrencilerin seçeceği bir roman veya kısa öykü kahramanının başlarından geçen olaylar ve bu olaylar üzerine olan değerlendirmeleri günlük biçiminde aktarılabilir.
- Öğrencilerden sınıf seviyelerine uygun şekilde öğrendikleri tarihsel olaylardan seçtikleri herhangi birini günlük biçiminde yazıya aktarmaları istenebilir. Bunu yaparken beyin fırtınası tekniğiyle öğrencilere yardımcı olunabilir. Olay esnasında betimlemelerine yardımcı olması için öğrencilerin duydukları, gördükleri ve kokladıkları şeyleri düşünmeleri istenir. Olay sırasında ne hissedebilecekleri, ne yaptıkları (olaya dâhil mi oldukları ya da kendilerini güvenli bir uzaklıkta mı tuttukları), hangi rolü üstlendikleri, olayda birini ya da bir şeyi kaybedip kaybetmedikleri vb. tartışılıp notlar çıkarılabilir (Ball, Buckton ve Sanderson, 2000).
- Öğrenciler; sanat, spor, doğa bilimleri vb. üzerine düşüncelerini ve gözlemlerini içeren özel bir alana yönelik günlükler tutabilir. Bu günlükler tutulurken anlatılanlarla ilgili çeşitli çizimler yapılabilir veya resim ve fotoğraflar günlüğe eklenebilir.
- Bütün öğrencilerin katılacağı ortak bir sınıf günlüğü oluşturulabilir. Öğrenciler, sınıfta o gün yapılan etkinlikler ve yaşanan olaylarla ilgili düşüncelerini bu günlükte paylaşabilirler. Bu günlükler daha sonra zaman zaman okunarak öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesinde açık bir kaynak olarak kullanılabilir.
- Son yıllarda yapılan araştırmalarda ağ günlüklerinin öğretim süreçlerinde etkin bir şekilde kullanılmasının eleştirel düşünme becerilerine ve akademik başarıya katkıda bulunduğu belirlenmiştir (Babur, 2010; Kocaoğlu ve Keleş, 2015). Bu bağlamda öğrencilerin ağ günlükleri (blog) oluşturması ve düşüncelerini internet üzerinden bu günlükler aracılığıyla akranlarıyla paylaşması teşvik edilebilir.

Sonuç

Günümüzde çocuk edebiyatı alanında özellikle kurmaca günlükler şeklinde oluşturulan kitapların giderek daha fazla sayıda yayımlanmaya başladığı görülmektedir. Bununla birlikte kurmaca olsun veya olmasın günlükler Türkçe öğretim sürecinde yeterince yararlanılmamış bir edebî türdür. Türkçe dersinde günlüklerle ilgili birbirine benzer ve kısıtlı sayıda etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Oysa günlüklerden Türkçe dersinde başta yazma öğrenme alanıyla ilişkilendirilmiş olarak farklı dil ve düşünce becerilerinin geliştirilmesi için yararlanmak mümkündür. *Zlata'nın Günlüğü* gibi bir günlük, çocukların temel dil becerilerinin

geliştirilmesinde bir araç olarak kullanılabilmesi gibi savaş konusunda öğrencilerde farkındalık yaratmak amacıyla da değerlendirilebilir. Bu bakımdan günlük türünden örnek metinlere Türkçe ders kitaplarında daha geniş bir şekilde yer verilmeli ve günlüklerin kullanıldığı etkinlik örnekleri öğretim sürecinde çeşitlendirilmelidir.

Kaynakça

- Arıcı, A. F. (2016). Çocuk edebiyatı ve kültürü. Ankara: Pegem Akademi.
- Babur, A. (2010). *Bolu Gazipaşa İlköğretim Okulu 5. sınıf bilişim teknolojileri dersinde ağ günlüğü ortamında "Yayıncılığa Başlıyorum" ünitesinin işlenmesinin eleştirel düşünmeye, kalıcılığa ve akademik başarıya etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ball, B., Buckton, C. ve Bennett, L. (2000). Models for writing teacher's book. Oxford: Ginn.
- Baş, B. (2015). Türkçe öğretimi açısından çocuk edebiyatı (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Filipovic, Z. (2012). Zlata'nın günlüğü. İstanbul: Artemis.
- Hodson, P. ve Jones, D. (2012). Teaching children to write. London and New York: Routledge.
- Hoffner, H. (2010). Literacy lessons, K-8: connecting activities to standards and students to communities. California: Corwin.
- Kalyoncu, N. ve Dağlı, S. B. (2007). Çocuklar için yaratıcı yazı atölyesi çalışmaları ilk konumuz günlükler. (ed.) S. Sever, 2. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu*, ss. 671-676. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Kana, F., Özbaşı, D. ve Ünlü, S. (2015). Ortaokul öğrencilerinin yazma eğilimlerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 12 (2), 909-931.
- Karataş, T. (2011). Ansiklopedik edebiyat terimleri sözlüğü. İstanbul: Sütun Yayınları.
- Kocaoğlu, A. ve Keleş, E. (2015). Beyin temelli öğrenmeye dayalı ağ günlüğü sitesinin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 4 (3), 1-12.
- Kuiper, K. (2012). Prose literary terms and concepts. New York: Britannica Educational Publishing.
- Mercan Uzun, E. ve Bütün, E. (2016). Okul öncesi öğretim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1 (1), 72-83.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2006). İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2015). İlköğretim Türkçe 7 öğretmen kılavuz kitabı. Ankara: Devlet Kitapları.
- Phenix, J. (2002). The reading teacher's handbook. Ontario: Pembroke.
- Rickard, R. L. (2014). *Wimps, dorks and reluctant readers: redefining literacy in multimodal middle grade diary books*. Master's Theses and Doctoral Dissertations, Paper 569, Eastern Michigan University.
- Özbay, M. ve Zorbaz, K. Z. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazma tutukluğu düzeyleri üzerine bir değerlendirme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 16 (1), 47-72.
- URL-1. (2016). <http://www.radikal.com.tr/turkiye/oyku-eken-kitap-bicer-739169/>.